Handlingsplan for vannforsyning

Strategisk del

Vedlegg 1 - Høringsinnspill med vurdering

Innledning

Handlingsplan for vannforsyning er utarbeidet av Askøy kommune i perioden november 2020 – mai 2021. Planen har vært på høring 17.juni – 01.august 2021.

Det kom inn høringsinnspill fra:

- Askøylisten
- Thorleif Thorsen
- Sartor Maskin
- Åsebø grunneierlag og Davanger grunneierlag

Alle høringsinnspillene er vist i sin helhet i vedlegg 2. I dette dokumenter går det frem hvordan høringsinnspillene er vurdert i handlingsplanen.

I innspill der det er flere spørsmål og/eller kommentarer er innspill og tilhørende vurdering gjengitt i den rekkefølgen de står i mottatte høringsinnspill. Det går frem av vurderingen dersom det er utført endringer i plandokumentene.

Innhold

Innledning 1
1. Innspill fra Askøylisten 2
2. Innspill fra Thorleif Thorsen 10
3. Innspill fra Davanger grunneierlag og Åsebø grunneierlag 10
4. Innspill fra Sartor maskin 10

1. Innspill fra Askøylisten

Innspill

Hovedmålet i handlingsplanen er at «Alle i Askøy kommune skal til enhver tid ha tilgang til trygt, nok og godt drikkevann». Burde ikke et hovedmål for fremtidig vannforsyning også omfatte at det skal være nok slokkevann med tilstrekkelig trykk tilgjengelig i hele kommunen? Dette er en avgjørende forutsetning for god brannberedskap og burde vært inkludert som en del av hovedformålet med planen.

Vurdering

Krav til slokkevann via den kommunale vannforsyningen er ulikt i ulike deler av kommunen. Hovedmålet gjelder for hele Askøy kommune.

Hovedmålet er ikke endret i planen, men det er gjort suppleringer om slokkevann i delkapittel 4.3 og 4.4.

Innspill

Handlingsplanen for vannforsyning skal realisere strategier og mål gitt i overordnede kommunedelplaner. Kommunedelplanen for «Klima, miljø og infrastruktur» er fortsatt ikke revidert og oppdatert. Hvorfor har ikke administrasjonen sørget for å få ferdigstilt planen som angir strategier og overordnede mål for kommunal infrastruktur? Hvordan vil handlingsplanen for vannforsyning bli påvirket av at den overliggende kommunedelplanen ennå ikke er oppdatert?

Vurdering

På grunn av manglende kapasitet hos Plan og utvikling og andre sektorer som er sentrale i arbeidet, har arbeidet med kommunedelplan Klima, miljø og infrastruktur stoppet opp. Kommunedelplanen og handlingsplanen er på ulikt nivå i planhierarkiet, men forholder seg til de samme nasjonale og regionale retningslinjer. Handlingsplanen er utarbeidet i tråd med gjeldende føringer, og vil ikke være påvirket av at det ikke er en nylig vedtatt klimaplan.

Den operative delen av handlingsplan for vannforsyning skal revideres årlig, noe som gir mulighet til å ta inn nye føringer fra overordene planer. Ved behov kan også den strategiske delen av handlingsplanen revideres.

Innspill

I kapittel 2.1 er det listet opp hvilke statlige føringer som den kommunale vannforsyningen må følge og forholde seg til. Hvorfor er ikke følgende lover og forskrifter ikke inkludert i opplistingen?

- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) – Det er vel denne loven som setter krav til miljørettet helsevern
- Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven)
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (kommunehelsetjenesteloven) – fra høringsutkastet kan det gis inntrykk av at det er denne loven som gir føringer for miljørettet helsevern – Derfor bør det entydig henvises folkehelseloven for å forankre kravet til miljørettet helsevern.
- Forskrift om brannforebygging – forskriften beskriver krav til slokkevannsforsyning
- Forskrift om tekniske krav til byggverk (TEK 17), samt veiledning til byggteknisk forskrift (VTEK17)
- Forskrift om vann- og avløpsgebyr
- Forskrift om miljørettet helsevern

Vurdering

I planen er noen av de mest sentrale føringer og lovverket for vannforsyning synliggjort. Listen er ikke uttømmende.

Enhet Vann og avløp, og Askøy kommune skal følge alle til enhver tid gjeldene lover og forskrifter.

Innspill

I kapittel 2.3 er det listet opp kommunale føringer som den kommunale vannforsyningen må forholde seg til. Hvorfor er ikke følgende inkludert i opplistingen?

- Kommunal VA-norm
- Kommunal forskrift for vann- og avløpsgebyrer
- Kommunale risiko- og sårbarhetsanalyser og tilhørende beredskapsplaner

Vurdering

Kommunal VA-norm og Kommunal forskrift for vann- og avløpsgebyrer er ikke førende for prioriteringer i handlingsplanen.

Vedrørende ROS er dette beskrevet i operativ del kapittel 7 og er tatt inn i prioriteringer og arbeid med handlingsplanen.

Innspill

I kapittelet «reservevannsforsyning» angis det at når nytt vannbehandlingsanlegg ved Askevannet er bygget, vil denne kilden kunne fungere som reservevann for de andre vannverkene. Det fastslås samtidig at det er nødvendig å få tilført vann utenfra for å ha reservevann for alle vannverkene. Spørsmålet blir da om overføring av vann fra Bergen primært etableres for å tjene som reservevann dersom kilden Askevann faller ut?

Vurdering

Overføring av vann fra Bergen etableres av flere grunner.

I konseptvalgutredning for vann og avløp (vedtatt i 2018) ble det vurdert at etablering av vannforsyning fra Bergen før utbygging av Askevatnet vannbehandlingsanlegg hadde best måloppnåelse for å sikre tilstrekkelig forsyningssikkerhet i vannforsyningen (se side 12. -13 *Konseptvalgutredning for vann og avløp*). I tillegg vil overføring fra Bergen fungere som en reservevannforsyning (se Kapittel 3.2 *Reservevannforsyning* og Kapittel 4 *Vannforsyning fra Bergen*).

Innspill

I kapittelet om «Krisevann» angis det at Storavatnet ved Fauskanger skal fungere som krisevannskilde i nord. Hvorfor er det ikke angitt krisevannskilde for områdene i sør?

Vurdering

I planen angis det ikke at Storavatnet skal fungere som krisevann i fremtiden, men at det per dags dato er krisevannkilde for Askøy nord.

Krisevann er vann som ikke har drikkevannskvalitet. Dette kan tilføres gjennom ordinært ledningsnett blant annet for å opprettholde trykket og for sanitært bruk, teknisk bruk og brannvann.

Storavatnet ved Fauskanger er angitt fordi det er tilrettelagt for å benytte kilden som krisevannkilde. I sør vil krisevann fungere med de samme vannkildene som ved normal driftsituasjon.

Innspill

I kapittelet «Askevatn som hovedvannskilde» reises det som en mulighet at Askevatn vannbehandlingsanlegg skal flyttes til Ingersvatn. Dette skaper en vesentlig usikkerhet om en viktig forutsetning for den fremtidige vannforsyningsstrukturen. Hva er årsakene til at det vurderes å flytte Askevatn vannbehandlingsanlegg til Ingersvatn? Hva er tidsaspektet for vurderingen som er i gang? Plassering av et så viktig infrastrukturelement som vannbehandlingsanlegget for den nye drikkevannskilden bør være avklart i en strategisk handlingsplan for vannforsyning.

Vurdering

Det foreligger to alternativ i handlingsplanen for plassering av nytt vannbehandlingsanlegg med Askevatnet som vannkilde:

- Alternativ 1: Vannbehandlingsanlegget etableres i nordenden av Askevatnet ved Hanevik.
- Alternativ 2: Vannbehandlingsanlegget etableres ved eksisterende Ingersvatnet vannbehandlingsanlegg.

Alternativ 1 er politisk vedtatt. Det pågår en prosess med vurdering av alternativene mot hverandre. Inntil beslutningen er tatt er etablering av vannbehandlingsanlegg ved nordenden av Askevatnet lagt til grunn. Dersom plassering blir foreslått endret av administrasjonen skal dette politisk behandles.

Plassering av nytt vannbehandlingsanlegg ved Ingervatn ble et aktuelt alternativ etter tørken sommeren 2018. Det ble da anlagt overføringsledning for råvannn fra Askevatnet til Ingervatn vannbehandlingsanlegg.

Handlingsplan for vannforsyning kan ikke vente på endelig beslutning om plassering av vannbehandlingsanlegget.

Innspill

I kapittelet «Vannforsyning fra Bergen» diskuteres ulike realiteter og alternativer. Når må overføringsledningen fra Bergen være operativ for at ønsket funksjonalitet i den kommunale vannforsyningen skal være oppnådd? Hvilke spesifikke forutsetninger må være på plass for å etablere ønsket overføring av drikkevann fra Bergen?

Vurdering

Av investeringsplanen går det frem at overføringsledning fra Bergen er planlagt etablert i 2023 og 2024. Tiltaket avhenger av at det blir inngått avtale med Bergen kommune, samt at nødvendige tillatelser blir gitt og at tiltaket blir politisk godkjent i begge kommunene.

Kleppe vannverk må være i drift, med de kostnadene det medfører, frem til overføring fra Bergen og Askevatnet vannbehandlingsanlegg er etablert. Dammen ved Kleppe vannverk har ikke tilstrekkelig stabilitet i henhold til skjerpede krav i damforskriften, og jamfør investeringsplanen (prosjekt 471212) er det behov for tiltak på dammen.

Innspill

I kapittelet «Tiltak på distribusjonsnettet» angis det hvilke planlagte høydebasseng som ønskes realisert. Kan det gis en begrunnelse for hvorfor de ulike høydebassengene er prioritert og hva en oppnår av effekt for vannforsyningen? Er det noen av høydebassengene som er avhengige av at vedtatte reguleringsplaner blir gjennomført?

Vurdering

Høydebassengene er prioritert etter behovsvurdering av bassengkapasitet.

Regulering pågår for høydebassenget på Tremmene (Prosjekt 471008), og prosjektet er ikke avhengig av andre reguleringsplaner.

Oksnes høydebasseng (Prosjekt 471302) er ikke avhengig av andre vedtatte reguleringsplaner

Fromreide høydebasseng (Prosjekt 471301) er avhengig av vedtatt reguleringsplan for Fv. 562 for å etablere nødvendig ledningsnett.

Innspill

Under kapittelet «Leveringssikkerhet» listes det opp at sjøledning fra Hanevik til Nordre Haugland vil bidra til målsettingen om reservevann ved alle vannverkene. Vil denne sjøledningen bidra til dette dersom vannbehandlingsanlegget for Askevatn flyttes til Ingersvatn? Kan det beskrives nærmere hvorfor/hvordan sjøledningen vil løse reservevann-behovet i nord?

Vurdering

Ledningen fra Hanevik til Nordre Haugland vil knytte Oksnes vannverk sammen med Askevatnet. Etablering av ledningen vil bidra på samme måte uansett hvor vannbehandlingsanlegget blir plassert.

Innspill

Hvorfor er ikke krav til brannslokkevann omtalt under «Leveringssikkerhet»?

Vurdering

Det er gjort supplering i delkapittel 4.3 og 4.4 i plandokumentet.

Innspill

Hvorfor er ikke målsetninger til ikke-planlagte avbrudd, forsyningssikkerhet, årlig utskiftning/rehabilitering av ledningsnettet og lekkasjeandel konkretisert i den strategiske delen av handlingsplanen, eks.vis slik disse er angitt i nasjonale mål for vann og helse under punktet «Funksjonssikkerheten til vann- og avløpssystemer»? Konkrete målsettinger vil gjøre det lettere å forstå/verifisere prioriteringer gjort i de i de årlige VA-budsjettene (som skal beskrives i den operative delen av handlingsplanen), samt gjøre det mulig å vurdere graden av måloppnåelse innen VA-området. Dette vil også være viktig politisk styringsinformasjon, da de årlige budsjettene vil gi en pekepinn på hvordan en til enhver tid ligger an når det gjelder å realisere målene for hele planperioden. Planen bør si noe om hvordan en planlegger å informere jevnlig til politisk nivå om status på investeringer og drift og forklaringer på avvik mellom budsjetterte og realiserte indikatorer. Dette vil være nyttig for å sikre gode og opplyste politiske vedtak, samt bevisstgjøre kommunedirektøren om plikten til å informere raskt om forhold som bidrar til at politiske vedtak ikke kan iverksettes som forutsatt.

Vurdering

bedreVANN

Askøy kommune er meldt inn i Norsk vann sitt benchmarking system «bedre VANN». Dette er et system med målindikatorer for effekten av tiltakene som gjennomføres som gir grunnlag for prioritering av arbeidet med utvikling av VA-tjenestene. Bedre VANN benyttes av mange kommuner og er et godt verktøy for å dra nytte av andre kommuners erfaringer.

Når denne handlingsplanen er vedtatt vil enhet Vann og avløp definere konkrete, målbare og etterprøvbare mål ut fra de overordnede målene som forankres i handlingsplanen. De etterprøvbare målene skal utarbeides ut fra målindikatorer i bedreVANN. Disse vil revideres en gang i året i forbindelse med budsjett og økonomiplan.

Se Kapittel 1.1 i planen.

Rapportering

Enhet Vann og avløp skal rapportere etter de til enhver tid gjeldene krav til rapportering i kommunen. Den operative delen av handlingsplanen skal revideres årlig, og vil synliggjøre status på tiltak og økonomi.

Innspill

I kapittel 4.6, «Organisering av virksomheten» bør det også komme tydelig fram at VA-enheten må arbeide strategisk, planlagt og etter dokumenterte prosedyrer og arbeidsprosesser slik at virksomheten utøves etter alle relevante lov- og forskriftskrav. I utkastet til planen vektlegges behovet for kompetanse spesifikt. Imidlertid er det viktig at det beskrives hvordan forhold påpekt i granskningsrapporten fra SINTEF angående organisasjon og kultur adresseres. Her må det utdypes hvordan organisasjonen skal arbeide med internkontroll og beredskap. Konkret kunne det vært angitt at det snarest i planperioden skal sikres at VA-organisasjonen har etablert følgende:

- skriftlig og oppdatert internkontroll for vannforsyningen
- en internkontroll som inkluderer en risiko og sårbarhetsanalyse hvor effekter av klimaendringer er omfattet
- en oppdatert ROS-analyse som grunnlag for beredskapsarbeid og beredskapsplan for vannforsyningsanleggene
- konkrete planer for ansvar, organisering og frekvens for gjennomføring av beredskapsøvelser

Disse forholdene aktualiseres ved at Mattilsynet nylig har varslet Askøy kommune om at de vurderer å gi kommunen pålegg om følgende for alle de kommunale vannverkene:

- gjennomføre en farekartlegging og farehåndtering av drikkevannsbassengene
- bedre sikring av drikkevannsbassengene
- etablere rutiner for regelmessig inspeksjon og rengjøring
- utarbeide en plan(er) for vedlikehold av drikkevannsbassengene

Dette illustrerer at det er viktig å ta organisatoriske grep for å sikre at det ikke kan stilles spørsmålstegn ved om drikkevannsforsyningen i Askøy kommune drives i henhold til lov- og forskriftskrav.

Målformuleringen i kapittel 4.6 bør omarbeides slik at den også dekker organisatoriske og styringsrelaterte forhold som er avgjørende for en pålitelig og sikker vannforsyning. Strategi for måloppnåelse må revideres slik at den er relevant for å sikre at målformuleringen realiseres.

Vurdering

Delkapittel 4.6 er oppdatert i justert planforslag.

ROS-analyse

Jamfør kapittel 7 i Operativ del har VA drift nylig revidert Risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS) for alle kommunale vannverk. Analysene er gjennomført etter Mattilsynets veiledning *Økt sikkerhet og beredskap i vannforsyningen* (2017). ROS for vannverkene er gjennomført i verktøyet VannCIM, der analysene er dynamiske og holdes oppdatert.

Beredskapsplaner

Jamfør delkapittel 4.3 er det definert at det skal:

- Utarbeide beredskapsanalyse som bindeledd mellom vannforsyningsROS og beredskapsplan jf. Mattilsynets veiledning del C.
- Det skal gjennomføres fysiske beredskapsøvelse hvert 2-3 år.

Innspill

Er gebyrprognosen i figur 14 inflasjonsjustert? Hva er «gjeldende rentesats»?

Vurdering

Driftskostnader justeres for lønns- og prisstigning hvert år i forbindelse med utarbeidelse av det årlige budsjettet. Investeringsmidler er også, i gebyrberegningen, justert for lønns- og prisstigning. Vedrørende investeringsbildet i handlingsplanen er det viktig å understreke at beløpene som fremgår her er ment å gi et bilde av hvilke prosjekt som må gjennomføres, og et overordnet bilde av hvilket omfang disse prosjektene har. Med unntak av de prosjektene som alt er startet eller der det fremgår av handlingsplanen, er det ikke gjennomført forprosjekt for de enkelte prosjektene. Det foreligger derfor ikke tilstrekkelig grunnlag for å oppgi kostander med en så stor sikkerhet at inflasjonsjustering vil ha en særlig betydning.

Siste gjeldene rentesats 1,39 % fra 2020 med vekst til 1,78% i 2024.

Delkapittel 4.8 er oppdatert med fotnote som viser siste gjeldene rentesats.

Innspill

Under avsnittet «Tiltak på distribusjonsnettet» står det at det skal legges forsyningsledning til Hetlevik i forbindelse med prosjektet på Fv. 212. På spørsmål i UTM har det blitt uttalt at VA skal etablere ledning til Hetlevik uavhengig av Askøypakken. Har dette endret seg?

Vurdering

Avløpshåndtering fra Hetlevik til Horsøy er uavhengig av Askøypakken. Ved eventuell ny vannforsyningsledning til Hetlevik blir denne gjennomført samtidig med Askøypakken/Fv. 212.. Dagens forsyning til Hetlevik er to-sidig (ringforbindelse).

Innspill

I Kap 4.2. under strategi for måloppnåelse omhandler flere av kulepunktene innsamling av sanntidsdata, og bruk av hydraulisk modell. Er det planer om å benytte sanntidsdata i kombinasjon med modellen? Evt. å benytte sanntidsdata for datadrevet deteksjon av ubalanser på nettet? F.eks. via Water Alert fra Volue, eller andre tilsvarende produkter?

Vurdering

Arbeid med etablering og bruk av hydraulisk ledningsnettmodell pågår. Hvordan modeller kan benyttes i planperioden er definert, men ikke avgrenset av, delkapittel 4.2.

2. Innspill fra Thorleif Thorsen

Innspill

Innspill fra Thorleif Thorsen omhandler kapasitetsutvidelse i Oksnes vannbehandlingsanlegg og prioritering av prosjekt innenfor hovedprosjekt *4713 Oksnes vannverk*. Innspillet kan sees i vedlegg 2.

Vurdering

Det pågår forprosjekt for utvidelse av kapasiteten i Oksnes vannbehandlingsanlegg. I forprosjektet skal dimensjonerende vannmengde vurderes, der fremtidig tilknytting skal sees i sammenheng med planlagt bassengvolum.

3. Innspill fra Davanger grunneierlag og Åsebø grunneierlag

Innspill

Innspill fra Davanger grunneierlag og Åsebø grunneierlag omhandler prioritering av Prosjekt 471009 Åsebø – Revura og 471108 Vannledning Hamyr – Davanger. Innspillet kan sees i vedlegg 2.

Davanger- og Åsebø grunneierlag ønsker at prosjektene blir prioritert i planperioden. Innspillet kan sees i vedlegg 2.

Vurdering

Utbygging av prosjekt 471009 Åsebø – Revura og 471108 Vannledning Hamyr -Davanger er avhengig av tiltak på Fv. 562.

Utbygging av vannforsyningen mellom sør og nord kan ikke vente på tiltak i fylkesvegen, og det er vurdert at andre traséer for overføring- og forsyning skal prioriteres i planperioden.

4. Innspill fra Sartor maskin

Innspill fra Sartor maskin omhandler prioritering og trasé for Prosjekt 471009 Åsebø – Revura.

Gjennom vårt selskap Askøy Næringspark AS har vi kjøpt gnr 22/50. Dette er pt regulert til massemottak og vi held på med byggesak for opparbeiding av infrastruktur og massedeponering i samsvar med gjeldande plan. Det er og starta eit reguleringsarbeid for at arealet skal kunne nyttast som nærings-/industriområde.

Vi er kjent med at det tidlegare har vore planlagt ein trase for vann og avløpsforsyning forbi området, men på vestsida av Fv 562. Vi vil be om at vann- og avløpsforsyning for området blir tatt inn i handlingsplan. Dette vil vere viktig for vidare næringsutvikling på Askøy, då ein langsiktig utvikling her er avhengig av tilfredsstillande løysingar for VA. Vi vil vidare invitere til eit samarbeid, då det for oss framstår som eit gunstigare alternativ om de kan få legge VA gjennom vår eigedom, i veg som uansett blir opparbeida. Dette framstår for oss som ein vesentleg gunstigare økonomisk løysing enn ein trase på vestside av fylkesveg.

Legg ved teikning som vi har for utarbeiding i samband med pågåande arbeid med byggesak. Presiserer at det kan bli justeringar på dette, men hovudtraseen ser vi for oss som vist. Tiltaket har ikkje byggeløyve pt, men er i samsvar med reguleringsplan, slik at vi ser ikkje at det skal bli vesentlege endringar.

Vurdering

Utbygging av prosjekt 471009 Åsebø – Revura og 471108 Vannledning Hamyr -Davanger er avhengig av tiltak på FV 562.

Utbygging av vannforsyningen mellom sør og nord kan ikke vente på tiltak i fylkesvegen, og det er vurdert at andre traséer for overføring- og forsyning skal prioriteres i planperioden.

I forhold til valg av trasé ønsker kommunen at dette etableres i fylkesvegen for å være med å realisere gang- og sykkelveg.